

Лихвена статистика

3/2007

Управление "Банково"
Дирекция "Статистика"

СЪДЪРЖАНИЕ

Динамика на лихвените проценти по нов бизнес	2
Лихвени проценти по видове инструменти	7
Лихвени проценти по депозити на междубанковия пазар	8
Индекси на междубанковия пазар	9
Лихвени проценти по нов бизнес по краткосрочни кредити и овърдрафт на сектори "Нефинансови предприятия" и "Домакинства"	10
Лихвени проценти по нов бизнес по дългосрочни кредити на сектори "Нефинансови предприятия" и "Домакинства"	11
Лихвени проценти по нов бизнес по депозити и репо-сделки в левове на сектори "Нефинансови предприятия" и "Домакинства"	12
Лихвени проценти по нов бизнес по депозити и репо-сделки в евро на сектори "Нефинансови предприятия" и "Домакинства"	13
Лихвени проценти по нов бизнес по депозити и репо-сделки в щатски долари на сектори "Нефинансови предприятия" и "Домакинства"	14
Методологически бележки	15

Възприети символи

п – предварителни данни
0 – по-малко от 0.05, но повече от нула
со – статистически обработени данни

р – ревизирани данни
- – показателят е равен на нула
☒ – прекъсване на динамичен ред

Забележка: Разликите между сбора на компонентите и общата сума се дължат на закръгления.

Динамика на лихвените проценти по депозити и кредити¹

Март 2007 г.

Нефинансови предприятия

• Кредити

През март 2007 г. по кредитите в левове и евро на сектор “Нефинансови предприятия” са договорени по-високи средни лихвени проценти спрямо март 2006 г. При овърдрафта в левове те се увеличават съответно с 1.47 пр.п. до 8.40%, а в евро – с 2.14 пр.п. до 7.25%. При краткосрочните кредити (до 1 година включително), различни от овърдрафт в левове и евро, увеличението е съответно с 0.19 и 0.90 пр.п. до 9.02% и 7.89%. При дългосрочните кредити в евро лихвените проценти се повишават с 0.72 пр.п. до 8.30%. Изключение се наблюдава при дългосрочните кредити в левове, при които средният лихвен процент спада с 0.08 пр.п. до 9.11%.

Спрямо февруари 2007 г. през март т.г. средният лихвен процент по овърдрафт в левове на сектор “Нефинансови предприятия” се повишава с 0.09 пр.п., а този в евро спада с 0.03 пр.п. Средните лихвени проценти по кредити се повишават съответно при краткосрочните кредити, различни от овърдрафт, в левове и евро – с 0.46 и 0.65 пр.п., а при дългосрочните кредити в левове – с 0.02 пр.п., и в евро – с 0.30 пр.п.

• Депозити

При депозитите на сектор “Нефинансови предприятия” средните лихвени проценти по овърнайт-депозити във всички валути през март 2007 г. спрямо същия месец на предходната година се повишават съответно с 0.18 пр.п. в левове, с 0.10 пр.п. в евро и с 0.75 пр.п. в щатски долари, като достигат нива от 0.64% в левове и евро и 1.36% в щатски долари. През март 2007 г. в сравнение с предходния месец на т.г. същият показател в левове и евро се увеличава с 0.04 и 0.02 пр.п., а в щатски долари спада с 0.09 пр.п.

През март 2007 г. спрямо март 2006 г. средните лихвени проценти по срочни депозити над 1 ден до 1 месец в левове намаляват с 0.07 пр.п. до 3.67%, а в евро и в щатски долари се повишават съответно с 0.46 пр.п. до 2.63% и с 1.00 пр.п. до 4.13%. Наблюдавани по матуритети, средните лихвени проценти по срочни депозити в левове през март отбелязват най-големи изменения спрямо февруари 2007 г. при депозитите със срок над 1 ден до 1 месец – увеличение с 0.17 пр.п. до 3.67%, и над 2 години – намаление с 1.52 пр.п. до 6.79%. При същия показател в евро най-значимо е изменението при депозитите със срок над 3 до 6 месеца – намаление с 0.88 пр.п. до 3.38%, и над 2 години – увеличение с 1.39 пр.п. до 6.57%, а при този в щатски долари при матуритети над 1 до 3 месеца – увеличение с 2.29 пр.п. до 5.45%, и над 6 месеца до 1 година – намаление с 1.02 пр.п. до 3.29%.

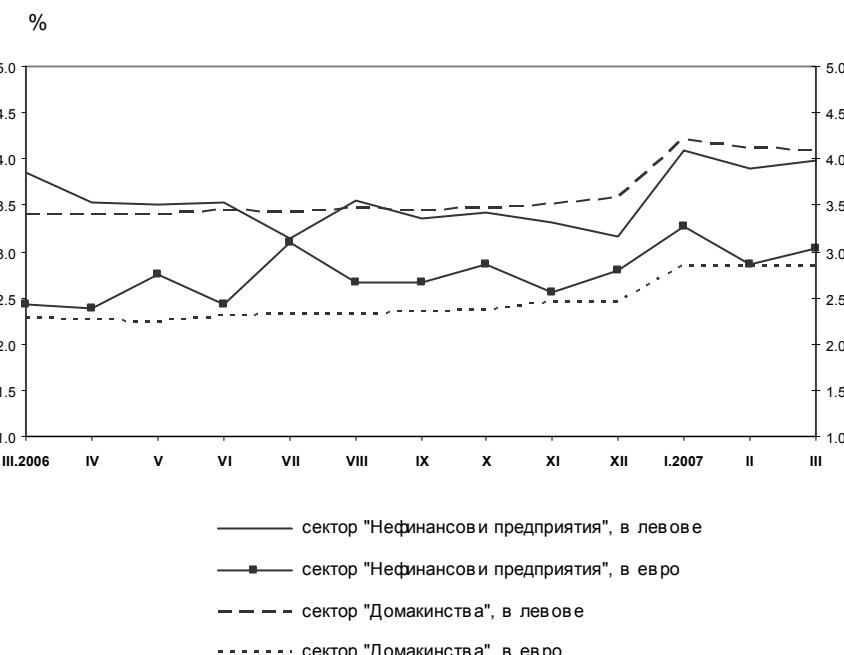
При депозитите, договорени за ползване след предизвестие, през март 2007 г. се наблюдава повишаване на лихвените нива спрямо март 2006 г. съответно в левове с 1.44 пр.п. до 2.78%, в евро – с 0.49 пр.п. до 2.10%, и в щатски долари – с 0.69 пр.п. до 3.75%. Спрямо февруари т.г. тези нива се увеличават с 0.01, 0.04 и 0.05 пр.п. съответно в левове, евро и щатски долари.

• Лихвени спредове

Лихвените спредове между краткосрочните кредити и депозитите със срок до 1 година на сектор “Нефинансови предприятия” в левове и евро през март 2007 г. спрямо март 2006 г. се разширяват съответно с 0.06 пр.п. до 5.03% и с 0.29 пр.п. до 4.85%. В сравнение с февруари 2007 г. тези спредове се разширяват при двете валути съответно в левове с 0.36 пр.п. и в евро с 0.46 пр.п. Лихвените спредове между дългосрочните кредити и депозитите със срок над 1 година в левове и евро през март 2007 г. спрямо същия месец на предходната година се разширяват съответно с 1.11 и 0.86 пр.п. до 3.16% и 3.25%. Спрямо февруари т.г. спредовете също се променят в посока разширяване съответно в левове с 0.45 пр.п. и в евро – с 0.31 пр.п.

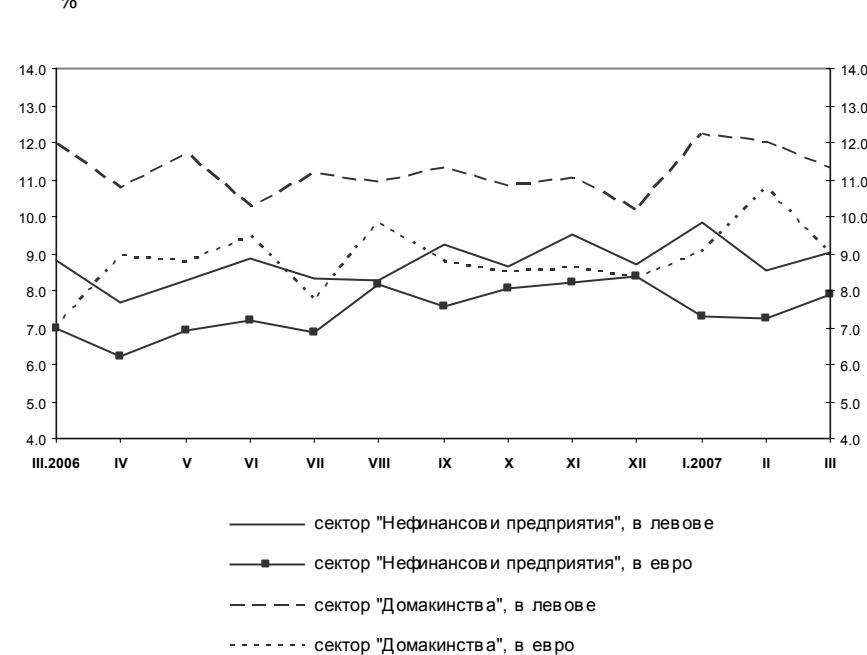
¹ Динамика на лихвените проценти по нов бизнес.

Срочни депозити до 1 година

Източник: БНБ.

Краткосрочни кредити

Източник: БНБ.

Домакинства

Кредити

При кредитите на сектор "Домакинства" през март 2007 г. спрямо март 2006 г. средните лихвени проценти отбеляват разнопосочна динамика. При овърдрафта в левове те се повишават с 0.38 пр.п. до 14.50%, докато в евро спадат с 0.73 пр.п. до 10.03%. При дългосрочните жилищни кредити в левове средният лихвен процент се увеличава с 1.73 пр.п. до ниво от 8.41%. При дългосрочните кредити за потребление и другите кредити в левове тези проценти спадат съответно с 0.47 и 0.14 пр.п. като достигат нива 9.90% и 12.45%. Спад се наблюдава и при средния лихвен процент по дългосрочни кредити в евро съответно с 0.13 пр.п. до 7.42%.

През март 2007 г. средният лихвен процент по овърдрафт в левове на сектор "Домакинства" се повишава в сравнение с предходния месец с 0.47 пр.п., докато този в евро спада с 0.06 пр.п. Средните лихвени нива по краткосрочни кредити спадат съответно при жилищни кредити с 1.46 пр.п., кредити за потребление – с 1.03 пр.п., други кредити в левове – с 0.55 пр.п., и по кредити в евро – с 1.79 пр.п. Средният лихвен процент по дългосрочните жилищни кредити в левове е на ниво 8.41%, близо до достигнатото през предходния месец. При дългосрочните кредитите за потребление и други кредити в левове средните лихвени проценти спадат съответно с 0.05 и 0.06 пр.п., противоположно на кредитите в евро, при които средният лихвен процент се повишава с 0.04 пр.п.

Депозити

При депозитите на сектор "Домакинства" средният лихвен процент по овърнайт-депозити в левове през март 2007 г. спрямо март 2006 г. остава непроменен, на ниво от 0.88%. При същия показател в евро и щатски долари се наблюдава повишаване на средните лихвени нива с 0.18 и 0.12 пр.п. съответно до 0.47% и 0.34%. Спрямо февруари 2007 г. средният лихвен процент по овърнайт-депозити в левове се запазва около нивото от предходния месец – изменение с + 0.01 пр.п., а в щатски долари и евро същият показател се повишава с 0.05 пр.п.

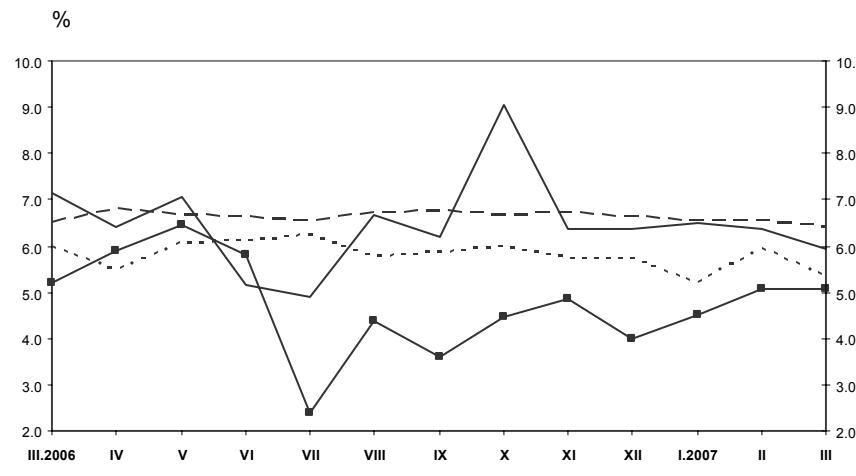
Средните лихвени проценти по срочни депозити над 1 ден до 1 месец през март 2007 г. спрямо март предходната година се повишават в трите валути съответно в левове с 0.51 пр.п. до 3.65%, в евро – с 0.42 пр.п. до 2.37%, а в щатски долари – с 0.65 пр.п. до 2.33%. Наблюдавани по матуритети, средните лихвени проценти по срочни депозити в левове през март т.г. в сравнение с февруари 2007 г. отбелязват най-големи изменения при матуритет над 3 до 6 месеца – увеличение с 0.18 пр.п. до 4.68% и над 1 до 2 години – намаление с 0.27 пр.п. до 6.28%. При депозитите в евро те се изменят най-значимо при матуритет над 6 месеца до 1 година – увеличение с 0.20 пр.п. до 3.96%, и над 2 години – намаление с 0.80 пр.п. до 5.61%. При депозитите в щатски долари най-големите изменения на средните лихвени проценти се наблюдават при тези над 1 до 3 месеца – намаление с 0.22 пр.п. до 2.76%, и над 2 години – увеличение с 0.51 пр.п. до 4.53%. Средните лихвени проценти по депозити на домакинства със срок над 1 ден до 1 месец са в диапазона 1.63% и 5.31% – по депозити в левове, 1.53% и 4.91% – по депозити в евро, и 1.03% и 3.75% – по депозити в щатски долари.

При депозитите, договорени за ползване след предизвестие, в левове, евро и щатски долари през март 2007 г. спрямо същия месец на предходната година са договорени по-високи средни лихвени проценти съответно с 0.43, 0.53 и 0.46 пр.п., като достигнатите нива са 2.66%, 1.83% и 1.37%. Спрямо февруари 2007 г. тези нива в левове са по-високи с 0.05 пр.п., в евро – с 0.02 пр.п., и в щатски долари – с 0.04 пр.п.

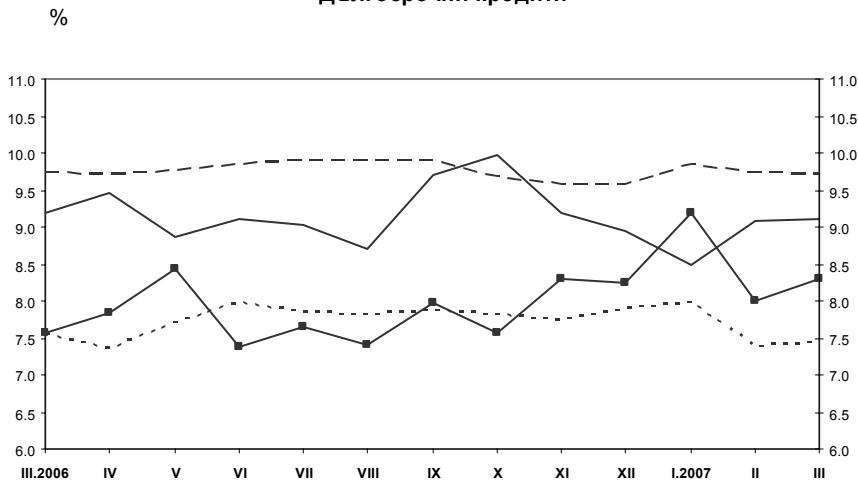
• Лихвени спредове

Лихвеният спред между краткосрочните кредити и депозитите със срок до 1 година на сектор "Домакинства" в левове през март 2007 г. спрямо март 2006 г. спада с 1.36 пр.п. до 7.22%, докато спредът в евро се разширява с 1.43 пр.п. до 6.16%. В сравнение с февруари т.г. тези спредове се свиват и при двете валути съответно в левове – с 0.67 пр.п., и в евро – с 1.79 пр.п. Лихвените спредове между дългосрочните кредити и депозитите над 1 година в левове и евро през март 2007 г. спрямо същия месец на предходната година се разширяват съответно с 0.06 пр.п. до 3.28% и с 0.55 пр.п. до 2.10%. В сравнение с февруари 2007 г. тези спредове се разширяват и при двете валути съответно в левове – с 0.08 пр.п., и в евро – с 0.67 пр.п.

Срочни депозити над 1 година

Дългосрочни кредити

Източник: БНБ.

Източник: БНБ.

ТАБЛИЦИ

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Лихвената статистика включва информация за лихвени проценти и обеми по нов бизнес, прилагани от търговските банки в страната по отношение на кредити и депозити на сектори “Нефинансови предприятия” и “Домакинства”, лихвени проценти по депозити и индекси на междубанковия пазар, ОЛП и доходност на вторичния пазар на ДЦК.

Лихвена статистика по депозити и кредити на сектори “Нефинансови предприятия” и “Домакинства”

Компилира се съгласно методологически указания, които в голяма степен покриват изискванията на Регламент 18 на Европейската централна банка (ECB/2001/18) и определят реда и начина на предоставяне на данни за лихвената статистика¹.

Обхват:

- Лихвени проценти и обеми по нов бизнес по срочни депозити, репо-сделки и кредити: *нов бизнес* представлява всяко ново споразумение между клиента и отчетната единица. Новите споразумения са договори, които за първи път определят лихвения процент, сроковете и условията по депозита, репо-сделката или кредита. Ново споразумение е и всяко предоваряне на лихвения процент, сроковете и/или други условия по вече съществуващ договор, когато възможността за такова предоваряне не е заложена в него, както и предоваряне на срок с активното участие на клиента.
- Лихвени проценти и обеми по салда по овърнайт депозитите, депозити, договорени за ползване след предизвестие, и овърдрафт: *салда* представляват вземания и задължения на отчетните единици към техните клиенти към определен отчетен момент. За тази група инструменти лихвената статистика по *нов бизнес* и по *салда* съвпада.

Отчетен период – един календарен месец. За целите на лихвената статистика по *салда* се предоставя информация към последния календарен ден на отчетния месец, а по *нов бизнес* предоставяната информация обхващаща всички нови споразумения, договорени през отчетния месец.

Отчетни правила - дефинициите и обхватът на инструменталните категории и секторите в лихвената статистика следват тези от паричната статистика с изключение на:
1) срочните депозити, които в паричната статистика са част от депозитите с договорен матуритет и 2) кредитите, различни от овърдрафт, които включват и репо-сделки (в паричната статистика се отчитат като отделен показател).

Инструменталните категории в лихвената статистика се наблюдават по сектори, валути, матуритет, а кредитите и по цел на използване.

- Секторно разпределение – отчитат се лихвените проценти по кредити, депозити и репо-сделки, които търговските банки договарят с резидентни юридически и физически лица, разпределени в два институционални сектора – “Нефинансови предприятия” и “Домакинства” (население, работодатели и самонаети лица). Сектор “Домакинства” включва и сектор “Нетърговски организации, обслужващи домакинствата” (НТООД).

Не са предмет на отчитане кредитно-депозитните взаимоотношения с правителствения, финансия и нерезидентния сектор.

¹ В момента се внедрява нова, хармонизирана с изискванията на ЕЦБ, лихвена статистика и след набиране на достатъчно дълги динамични редове на вниманието на потребителите до края на годината ще бъде предложен разширен формат на изданието.

- *Валутно разпределение – български левове, евро и щатски долари.*
- *Разпределение по оригинален срок до падеж или период за предизвестие:*
 - ✓ депозити: овърнайт, срочни депозити (над 1 ден до 1 месец, над 1 до 3 месеца, над 3 до 6 месеца, над 6 месеца до 1 година, над 1 до 2 години, над 2 години) и депозити, договорени за ползване след предизвестие.
 - ✓ кредити: овърдрафт, краткосрочни кредити (кредити, различни от овърдрафт, до 1 година вкл.) и дългосрочни кредити (над 1 година).
- *Разпределение по цел на използване на кредитите – лихвените проценти по левови кредити, различни от овърдрафт, на сектор “Домакинства” са разделени по видове: кредити за жилищни нужди, кредити за потребление и други кредити.*

Източник и принципи на обработка на данните

Източник на данните (отчетни единици) са търговските банки със седалище в страната, както и клоновете на чуждестранни банки, получили лиценз за извършване на банкова дейност на територията на страната. Банките в процедура по несъстоятелност не са в обхвата на лихвената статистика.

Лихвените проценти са ефективни годишни проценти. Те са среднопретеглени съответно с обемите по нов бизнес през отчетния период или със салдата към края на отчетния период. До 31.XII.2006 г. месечните лихвени проценти по кредитите по нов бизнес са изчислявани след прилагане метода на осредняване на лихвените проценти чрез претегляне с обемите за седмиците на месеца. От 31.I.2007 г. месечните лихвени проценти по кредити по нов бизнес са изчислени за календарен месец.

Лихвена статистика: депозити и индекси на междубанковия пазар, ОЛП

Обхват

- депозити на междубанковия пазар: лихвени проценти и обеми по реално склучените сделки на българския междубанков пазар, разпределени в следните матуритетни групи: овърнайт, над 1 до 3 дена, над 3 до 7 дни, над 7 дни до 1 месец и над 1 месец.
- индекси на междубанковия пазар: информация за индексите ЛЕОНИА (LEONIA: LEv OverNight Interest Average, справочен индекс на склучените и изпълнени сделки с овърнайт депозити в български левове), СОФИБОР (SOFIBOR: SOFiа Interbank Offered Rate, фиксинг на котировките на необезпечени депозити в български левове, предлагани на междубанковия пазар) и СОФИБИД (SOFIBID: SOFiа Interbank BID Rate, котировки “купува”). Публикува се и информация за индекси EONIA (Euro OverNight Index Average) и EURIBOR (EURO InterBank Offered Rate).
- основен лихвен процент (ОЛП): до 31.I.2005 г. ОЛП се определя от постигнатата на първичния пазар средна годишна доходност по тримесечни ДЦК, капитализирана при конвенция “брой дни от емисия до падеж/360”. От 1.II.2005 г. съгласно решение №149/16.12.2004 г. на Управителния съвет на БНБ размерът на ОЛП е равен на средната аритметична величина от стойностите на индекса ЛЕОНИА за работните дни на предходния календарен месец (базисен период).

Отчетен период – един календарен месец.

Източник и принципи на обработка на данните

Изчислението на месечните данни за България се извършва на основата на ежедневната информация за междубанковия пазар, получавана в БНБ от търговските банки. За повече информация виж www.bnb.bg/Финансови пазари.

Публикуваните месечни лихвени проценти по депозити на междубанковия пазар се получават чрез претегляне на лихвените проценти с обемите на сключените през календарния месец депозити. Месечните стойности на индексите са изчислени като средноаритметични от ежедневните стойности.

За месечните стойности на индексите EONIA и EURIBOR на Европейската централна банка виж www.ecb.int. Последните не се преизчисляват от БНБ.

Лихвена статистика: доходност на вторичния пазар на ДЦК и дългосрочен лихвен процент за целите на конвергенцията

Обхват

Постигнатата доходност до падеж на ДЦК на вторичния пазар по бонове и облигации, деноминирани в национална валута. Бонове са държавните ценни книжа, емитирани с отстъпка от номинала по реда на Наредба № 5 на МФ и БНБ (съкровищни бонове с оригинален матуритет до 3 месеца и до 1 година). Облигации са лихвоносните държавни ценни книжа, емитирани по реда на Наредба № 5 на МФ и БНБ с оригинален матуритет над 1 година.

Дългосрочният лихвен процент за оценка степента на конвергенция се определя на база доходността до падежа на вторичния пазар по дългосрочна ценна книга (бенчмарк), издадена от сектор “Централно държавно управление” и деноминирана в национална валута. Прилаганите указания за изчисление на дългосрочния лихвен процент за оценка степента на конвергенция са разработени от БНБ съгласно изискванията на Европейската централна банка и са съгласувани с Министерството на финансите (виж www.bnb.bg/Статистика/Лихвена статистика/Дългосрочен лихвен процент за оценка степента на конвергенция).

Отчетен период – един календарен месец.

Източник и принципи на обработка на данните

Изчислението на данните за постигнатата ефективна доходност на ДЦК на вторичния пазар през отчетния период и на дългосрочния лихвен процент се извършва на основата на информация за сделките на вторичния пазар от базата данни ЕСРОТДЦК (Електронна система за регистриране и обслужване на търговията с ДЦК) в БНБ, Управление “Фискални услуги”. За повече информация виж www.bnb.bg/Фискални услуги.

Постигнатата доходност по отношение на ДЦК е среднопретеглена ефективна доходност от индивидуалните сделки на вторичния пазар през отчетния период.

Месечните стойности на дългосрочния лихвен процент за оценка степента на конвергенция се изчисляват като средноаритметична от ежедневните стойности на доходността на бенчмарк облигацията.

За изчислението на доходността на вторичния пазар на ДЦК и дългосрочния лихвен процент за целите на конвергенцията се използва ISMA формула и бройна конвенция ACT/365 (изчислената чрез тази формула доходност до падежа се определя като номинална, т.е. без да се прилагат допълнителни корекции, свързани с отчитане на купона, данъците, размера на инфлацията и други).

Разпространение на информацията

Българската народна банка разпространява месечните данни за лихвената статистика чрез страницата си в Интернет (виж www.bnb.bg).

Данни се публикуват също така и в месечния „Информационен бюлетин“ на Българската народна банка и в полугодишните и годишните официални отчети на Българската народна банка.

Данните се предоставят едновременно на всички потребители.

Контакти

Въпроси по методологията, прилагана от Българската народна банка, или относно публикуваните данни можете да изпращате на Виолета Пейчева, началник на отдел „Парична и банкова статистика“, по електронна поща на адрес mbstatistics@bnbank.org или по пощата на следния адрес:

Българска народна банка
Отдел „Парична и банкова статистика“
Пл. „Княз Александър Батенберг“ № 1
1000 София, България